

ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СИСТЕМІ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мезенцова А.В., студентка

Науковий керівник: Касатонova І.А., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Прийняття рішення – це сутність та зміст управлінського процесу, його вихідна і найвідповідальніша стадія.

Управлінське рішення – це свідомий логічний підсумок про нагальність здійснення якоїсь дії, або утримання від неї, пов'язані з подоланням проблем та звершенням цілей підприємства, що постають перед ним. Це процес вибору з деяких існуючих варіантів найкращого. Рішення управлінця також може розглядатися як головний вид управлінської роботи, сукупність цілеспрямованих, взаємозалежних і закономірних дій управлінця, що гарантують втілення в життя управлінських задач.

Управлінські рішення класифікуються за такими характеристиками:

1. За сферою охоплення:

- загальні рішення – відносяться до всього підприємства;
- часткові рішення – стосуються деяких відділів, служб, проблем;

2. За часом дії:

- перспективні рішення – втілюються протягом тривалого часу(понад 1 рік);
- поточні рішення – реалізуються у короткий період для забезпечення поточної роботи організації.

3. За рівнем прийняття:

- рішення на вищому рівні управління;
- рішення на середньому рівні управління;
- рішення на нижчому рівні управління.

4. За своєрідність вирішуваних організацією питань:

- організаційні рішення запрограмованого характеру- невелика кількість варіантів або один варіант; приймаються через періоди у звичайних ситуаціях;
- незапрограмовані організаційні рішення – викликані новими факторами та ситуаціями; такими можуть бути рішення щодо реалізації цілей організації, поліпшення якості продукції, вдосконалення структури управління, методів мотивації тощо;

- компромісні рішення – повинні урівнювати розбіжності, що виникають.

5. За способом прийняття:

- одноособові рішення;
- колегіальні рішення – готуються групою фахівців, а приймає їх відповідна група менеджерів;
- колективні рішення – приймаються загальними зборами, відповідним колективом.

6. За характером:

- економічні рішення;
- технологічні рішення;
- соціально-психологічні рішення;
- адміністративні рішення [1].

Прийняття управлінських рішень – це зрозуміла творча процедура вибору однієї або декількох варіантів з даних або потенційно можливих альтернативних дій, що направлені на досягнення цілей підприємства [2].

Наведемо фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень:

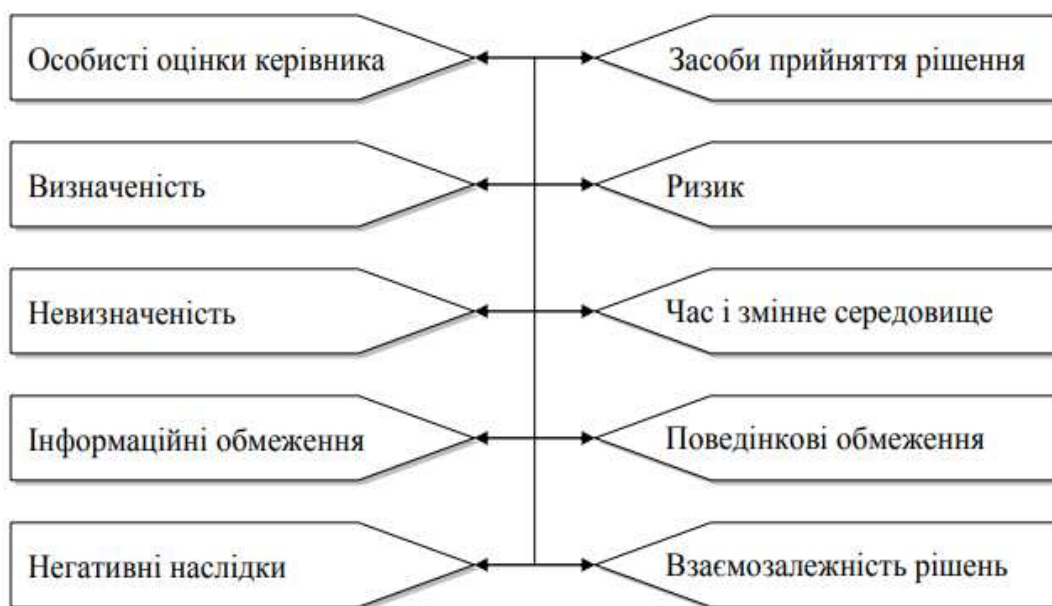

Рисунок1 - Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень

Процес прийняття управлінського рішення складається з декількох етапів (таблиця 1).

Спочатку управлінець повинен виявити проблемну ситуацію, зібрати і обробити інформацію, скласти аналіз проблемного місця. Цей етап має назву діагностика проблеми. Наступний етап - розробка уп-

равлінського рішення. Управлінець займається постановкою завдання, формулюванням критеріїв і лімітів, розробкою можливих варіантів рішень. Далі йде етап прийняття управлінського рішення. Оцінюються можливі альтернативи, вибирається найоптимальніше рішення, потім це рішення затверджується та оформлюється. Реалізація управлінського рішення – останній етап. Відбувається організація виконання рішення, також контролюються заходи щодо втілення в життя цього рішення і в кінці-кінців надається оцінка вирішеної проблеми.

Таблиця 1 – Послідовність етапів прийняття управлінського рішення

№	Етапи прийняття управлінського рішення
1.	Визначення існування проблеми
2.	Визначення причин існування проблеми
3.	Визначення зв'язку існуючої проблеми з іншими
4.	Формулювання проблеми
5.	Структуризація існуючої проблеми
6.	Оцінка рівня повноти та достовірності інформації про проблему
7.	Оцінка іновативності проблеми
8.	Визначення розв'язання проблеми
9.	Розробка альтернативних варіантів управлінського рішення
10.	Вибір критерію оцінки варіантів управлінського рішення
11.	Оцінка варіантів управлінського рішення
12.	Вибір ефективного варіанту управлінського рішення
13.	Оформлення прийнятого управлінського рішення
14.	Організація виконання прийнятого варіанта управлінського рішення
15.	Документальне оформлення задач
16.	Постановка задач виконавцям
17.	Контроль виконання управлінського рішення
18.	Визначення відхилення фактичного стану системи від бажаного

Теорія управління виділяє три основні моделі прийняття рішень: класична модель; поведінкова модель; ірраціональна модель [3].

Класична модель опирається на поняття раціональності в прийнятті рішень. Очікується, що людина, яка приймає рішення мусить бути повністю об'єктивною і логічною, мати певну і ясну мету, всі її дії в процесі прийняття рішень направлені на вибір найкращої альтернативи.

Далі надамо таку характеристику поведінковій моделі:

- особа, що приймає рішення не володіє загальною інформації стосовно ситуації прийняття рішення;
- не має повної інформації щодо усіх можливих варіантів;
- не спроможна передбачити наслідки можливих варіантів.

Ірраціональна модель базується на передбаченні, що рішення приймаються ще до того, як проводиться дослідження альтернативи.

Ця модель найчастіше використовується:

а) для вирішення нових, незвичних рішень, які майже не піддаються вирішенню;

б) для вирішення проблем в умовах дуже короткого відрізка часу;

в) коли управлінець або група менеджерів мають достатньо влади для нав'язування свого рішення.

Крім цього адміністрація повинна приділити увагу 2-м моментам:

1. Зазвичай ухвалювати рішення легко, але дуже складно прийняти саме гідне рішення.

2. Прийняття рішення – це розгляд проблеми, що має психологічний характер, тому можна вважати, що прийняття рішення має раціональний або інтуїтивний характер, що заснований на судженнях.

Інтуїтивне рішення — це рішення, яке зроблене на підставі впевненості керівника в тому, що він вірний.

Рішення, засноване на судженнях, – це рішення, яке опирається на знання і накопичений досвід управлінця.

Раціональне рішення не має залежності від минулого досвіду, обумовлюється об'єктивним аналітичним процесом, базується на розрахунках і отриманих результатах усестороннього аналізу [2].

Отже, ефективно працюючий керівник повинен розуміти зв'язок між рішеннями, а також вибирати варіанти, які мають найбільшу вагу у справі по досягненню загальних цілей підприємства. Прийняття управлінських рішень є дуже важливим аспектом у діяльності будь-якого нинішнього підприємства. Без вірного прийняття управлінських рішень та ефективного керівника навряд чи буде процвітання.

Література.

1. Управлінські рішення: сутність, класифікація, умови та процес прийняття [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://osvita.ua/vnz/reports/management/15389/> - Заголовок з екрану.

2. Прийняття управлінських рішень у системі адміністративного менеджменту. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <https://studopedia.org/12-67681.html> - Заголовок з екрану.

3. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту : навч. пос. для ВНЗ / Б. В. Новіков, Г. Ф. Сініок, П. В. Круш ; НТУ "КПІ". – К. : Центр навчальної літ-ри, 2004. – 560 с.